

**ANEKS DO INSTRUKCJI
GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO**

**w sprawie wymagań higieniczno-sanitarnych dla stacjonarnych obozów pod namiotami
w związku z epidemią COVID-19**

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

§ 1

1. Niniejszy aneks do instrukcji określa dodatkowe wymagania higieniczno-sanitarne i przeciwepidemiczne podczas wypoczynku dzieci i młodzieży prowadzonego metodą harcerską w formie stacjonarnych obozów pod namiotami i obozów wędrownych, przy zachowaniu zamierzonego, w szczególności wychowawczego, celu wypoczynku, przy zastosowaniu dodatkowych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo epidemiologiczne w związku z szerzeniem się na obszarze Rzeczypospolitej Polski epidemii wirusa SARS-CoV-2 powodującego chorobę COVID-19.
2. Organizator wypoczynku stosuje się w pierwszej kolejności do nakazów i ograniczeń przeciwepidemicznych określanych przez Radę Ministrów, stosując zapisy niniejszego aneksu w odniesieniu do ich łagodzenia lub zaostrzania.

§ 2

1. Główne założenia w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa uczestników i kadry podczas obozów organizowanych w czasie epidemii są następujące:
 - a) uczestnikami danej formy wypoczynku będą dzieci i młodzież z jednego środowiska (np. szkoła, osiedle, miejscowość),
 - b) działania będą organizowane poza skupiskami ludzkimi z izolacją społeczną od świata zewnętrznego.
 - c) lokalizacja obozu powinna umożliwić kontakt telefoniczny z rodzicami, opiekunami prawnymi uczestników obozu, lekarzem oraz umożliwiać dojazd, w szczególności straży pożarnej, karetki pogotowia ratunkowego,
 - c) zostaną wdrożone dodatkowe wytyczne sanitarno-epidemiologiczne, które zwiększą bezpieczeństwo uczestników oraz kadry.

2. Wypoczynek może być organizowany w miejscach spełniających warunki bezpieczeństwa (m.in. opinia straży pożarnej).
3. Dojazd na miejsce obozu powinien odbywać się w formie dojazdu własnego lub transportem zorganizowanym (także transportem publicznym) zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. W miarę możliwości nie należy angażować do prowadzenia zajęć z uczestnikami obozu kadry powyżej 60. roku życia.
5. W przypadku występowania u kadry wcześniejszych chorób lub chorób przewlekłych konieczne jest dostarczenie opinii lekarskiej o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pracy podczas obozu.

§ 3

1. Przed rozpoczęciem obozu należy:

- 1) zorganizować szkolenie kadry wypoczynku z zakresu zachowania zasad bezpieczeństwa w okresie COVID-19, które (jeżeli jest to możliwe) prowadzą specjaliści ds. bezpieczeństwa i higieny pracy; podczas szkolenia należy przestrzec przed dotykaniami dłońmi okolic twarzy zwłaszcza ust, nosa i oczu, zwrócić uwagę na unikanie komunikacji miejskiej w celu przemieszczania się w czasie obozu;
 - 2) przygotować regulamin uczestnictwa, który zawiera zasady bezpieczeństwa uwzględniające stan zagrożenia epidemicznego.
2. Organizator obozu zobowiązany jest do opracowania i przedstawienia uczestnikom obozu i ich rodzicom/prawnym opiekunom szczegółowego regulaminu pobytu z zasadami higieny podczas obozu.
 3. Organizator obozu jest zobowiązany do opracowania programu obozu w taki sposób, by zminimalizować kontakt między grupami.

§ 4

1. Organizator obozu powinien poinformować osoby z kadry wypoczynku, że nie mogą uczestniczyć w obozie, gdy zaobserwują u siebie niepokojące objawy, wskazujące na chorobę zakaźną, mieli kontakt z osobą podejrzaną o zakażenie, chorą, zakażoną, izolowaną, kwarantannowaną.
2. Zaleca się pouczenie kadry obozu, aby w przypadku podejrzenia zakażenia powstrzymała się od opuszczania miejsca zakwaterowania/ wychodzenia z domu, niezwłocznie

skonsultowała się telefonicznie z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej w celu uzyskania teleporady medycznej, a w razie pogarszania się stanu zdrowia udała się transportem indywidualnym do najbliższego szpitalnego oddziału zakaźnego.

ROZDZIAŁ II

Zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom stacjonarnych obozów pod namiotami

§ 5

Uczestnicy wycieczki:

- 1) w dniu rozpoczęcia się obozu są zdrowi - pisemne oświadczenie rodziców dziecka / prawnych opiekunów lub pełnoletniego uczestnika obozu o braku u uczestnika obozu infekcji oraz objawów chorobowych sugerujących chorobę zakaźną;
- 2) nie zamieszkiwali z osobą przebywającą na kwarantannie i nie mieli kontaktu z osobą podejrzaną o zakażenie w okresie 14 dni przed rozpoczęciem obozu – pisemne oświadczenie rodziców dziecka, prawnych opiekunów lub pełnoletniego uczestnika obozu;
- 3) są przygotowani do stosowania się do wytycznych i regulaminów uczestnictwa związanych z zachowaniem dystansu społecznego oraz przestrzegania wzmoczonych zasad higieny, stosownie do obowiązujących w czasie trwania wycieczki ograniczeń i nakazów ustalonych przez Radę Ministrów – pisemne oświadczenie uczestnika obozu oraz rodziców dziecka, prawnych opiekunów.

§ 6

Rodzice, prawni opiekunowie uczestników obozu:

- 1) zobowiązują się do niezwłocznego - do 12 godzin - odbioru dziecka z obozu w przypadku wystąpienia u ich dziecka niepokojących objawów choroby (podwyższona temperatura, kaszel, katar, duszności) - w przypadku, gdy po konsultacji z lekarzem nie będzie konieczności wcześniejszej hospitalizacji dziecka;
- 2) osoby odprowadzające dziecko na zbiórkę lub do obozu są zdrowe, nie mają objawów infekcji lub choroby zakaźnej, nie zamieszkiwały z osobą przebywającą na kwarantannie lub izolacji w warunkach domowych w okresie 14 dni przed rozpoczęciem obozu;

- 3) jeżeli dziecko choruje na chorobę przewlekłą, mogącą narazić je na cięższy przebieg zakażenia, rodzic / prawny opiekun, ma obowiązek poinformować organizatora o tym fakcie na etapie zgłaszania udziału w obozie w karcie kwalifikacyjnej uczestnika wycieczki. To samo dotyczy pełnoletniego uczestnika wycieczki. W przypadku występowania u uczestnika chorób przewlekłych konieczne jest dostarczenie opinii lekarskiej o braku przeciwwskazań zdrowotnych do udziału w obozie;
- 4) zaopatrzą uczestnika obozu w indywidualne osłony nosa i ust do użycia podczas pobytu na obozie. To samo dotyczy pełnoletniego uczestnika wycieczki.

ROZDZIAŁ III

Wymagania w zakresie żywienia zbiorowego

§ 7

1. Organizację żywienia uczestników należy dostosować do istniejących warunków higieniczno-sanitarnych.
2. Zaopatrzenie powinno być zorganizowane na zasadzie wydzielenia strefy czystej i brudnej. W strefie czystej mogą przebywać jedynie uczestnicy i kadra. Towary należy dostarczać do strefy brudnej - do której dostęp mają osoby z zewnątrz.
3. Osoby odbierające towary dostarczane do strefy brudnej muszą restrykcyjnie stosować właściwe zasady higieny przy przygotowywaniu żywności oraz przestrzegać zasad mycia rąk, higieny układu oddechowego, unikać dotykania okolic oczu i ust.
4. Kuchnia i stołówka pracują wyłącznie na potrzeby uczestników i kadry formy wycieczki.
5. W przypadku organizowania wyżywienia w formie zewnętrznego cateringu powinno ono być dostarczane do strefy brudnej, a stamtąd odbierane przez wyznaczoną osobę z kadry obozu.
6. Jeśli w miejscu wycieczki dostępna jest zmywarka - wielorazowe naczynia i sztućce należy myć z dodatkiem detergentu w temperaturze minimum 60 st. C (zaleca się zmywarkę z funkcją wyparzenia). W przypadku braku zmywarki, należy myć je detergentem w ciepłej wodzie i wyparzać. Naczynia (misażki) i sztućce osobiste, używane wyłącznie przez jednego uczestnika, należy myć w ciepłej wodzie z dodatkiem detergentu oraz wyparzać co kilka dni w miarę możliwości.

7. Na stołówce wyznacza się stałe miejsca dla drużyn. Spożywanie posiłków należy rozdzielić na tury, w systemie wymieniających się zmian. Należy zapewnić regularne czyszczenie często dotykanych powierzchni, w tym powierzchni wspólnych za pomocą zwykłego detergentu po każdej turze.

§ 8

1. Osobom pracującym w kuchni i na stołówce zaleca się często i dokładnie myć ręce wodą z mydłem, albo dezynfekować osuszone dłonie środkiem na bazie alkoholu (min. 60%).
2. Zaleca się umieszczenie w pomieszczeniach kuchennych instrukcji dotyczących prawidłowego mycia rąk oraz ich dezynfekcji.
3. Należy zrezygnować z samoobsługi na stołówce (nakładania dań przez uczestników obozu), dozowników do samodzielnego nalewania napojów. Dania powinny być podawane przez obsługę lub zastęp służbowy, wydawane uczestnikom lub przynoszone do stołów.
4. Jeśli przy przygotowaniu i podawaniu posiłków pracują osoby zewnętrzne (nie uczestnicy obozu), to powinny stosować się do wymagań przepisów (dystans 1,5 m, noszenie przez osoby mające kontakt z uczestnikami maseczek i rękawiczek).

ROZDZIAŁ IV

Urządzenia sanitarne obozu i dbałość o higienę

§ 9

1. W umywalniach oraz pomieszczeniach kuchennych należy umieścić instrukcję mycia rąk.
2. Przy korzystaniu z pionu sanitarnego należy zachować dystans społeczny.
3. Na tablicy ogłoszeń należy umieścić listę kontaktów zawierającą numery telefonów i adresy do najbliższej przychodni podstawowej opieki zdrowotnej, najbliższego szpitala zakaźnego i właściwej terenowo stacji sanitarno-epidemiologicznej.
4. W miejscach wspólnych dla uczestników wszystkich grup należy umieścić pojemniki z płynem dezynfekującym.
5. Należy regularnie, możliwie jak najczęściej, wietrzyć pomieszczenia, namioty i namioty sanitarne.
6. Pomiędzy turnusami lub przyjazdem kolejnych grup należy przeprowadzić dezynfekcję wszystkich pomieszczeń, w tym także pomieszczeń i namiotów do spania oraz dezynfekcję sprzętu programowego, sanitarnego i kuchennego.

ROZDZIAŁ V

Gospodarowanie odpadami

§ 10

1. Zużyte jednorazowe środki ochrony osobistej (np. maseczki, rękawiczki) bezpośrednio po zdjęciu należy wyrzucać do oznaczonych, wyłożonych workiem foliowym koszy/ pojemników rozstawionych na terenie obozu, przeznaczonych na odpady zmieszane (niesegregowane). Każdy worek z odpadami zmieszanymi, po zapełnieniu do $\frac{3}{4}$ objętości zawiązuje się i wyrzuca do pojemników/kontenerów na odpady zmieszane, o których mowa w § 31 *Instrukcji w sprawie wymagań higieniczno-sanitarnych dla stacjonarnych obozów pod namiotami*.
2. W miejscach z koszami/ pojemnikami przeznaczonymi do gromadzenia odpadów komunalnych należy zamieścić instrukcję postępowania z odpadami w postaci zużytych jednorazowych środków ochrony osobistej.

ROZDZIAŁ VI

Część mieszkalna

§ 11

1. W przypadku wykorzystania pomieszczeń/ namiotów wieloosobowych do zakwaterowania, zaleca się przelicznik jednej osoby na 4 m² powierzchni.
2. Należy regularnie, możliwie jak najczęściej, wietrzyć pomieszczenia i namioty mieszkalne.

ROZDZIAŁ VII

Opieka medyczna

§ 12

1. Należy w widocznym miejscu umieścić procedurę postępowania w przypadku stwierdzenia podejrzenia wystąpienia objawów koronawirusa wśród uczestników lub kadry.
2. Należy przeszkolić uczestników i kadre w zakresie stosowania powyższej procedury
3. Należy zapewnić możliwość natychmiastowej konsultacji medycznej.
4. Należy uzgodnić z placówką podstawowej opieki zdrowotnej i lokalnym szpitalem zasady współpracy.

5. Codziennie, rano i wieczorem, należy dokonywać pomiaru temperatury ciała uczestników i kadry. Pomiaru temperatury dokonuje się za zgodą wychowawcy, innej osoby zatrudnionej podczas wypoczynku, rodzica/opiekuna prawnego, pełnoletniego uczestnika wypoczynku (oświadczenie otrzymane od rodzica/ opiekuna prawnego/ pełnoletniego uczestnika wypoczynku przed rozpoczęciem wypoczynku).
6. Należy zapewnić namioty lub pomieszczenia przygotowane do przekształcenia w izolatki.

§ 13

W przypadku wystąpienia objawów charakterystycznych dla COVID-19 należy niezwłocznie wprowadzić następującą procedurę:

- a) odizolować chorego i wyznaczyć osobę z kadry dedykowaną do obsługi chorego,
- b) zweryfikować objawy z lekarzem,
- c) powiadomić rodziców/opiekunów prawnych chorego oraz właściwą terenowo stację sanitarno-epidemiologiczną,
- d) przeprowadzić dezynfekcję wszystkich pomieszczeń i sprzętu oraz każdorazowo przeprowadzać dezynfekcję pomiędzy korzystaniem z pomieszczeń i sprzętu przez poszczególne grupy,
- e) stosować środki ochrony osobistej,
- f) zwiększyć liczbę miejsc do mycia rąk i dozowników z płynem dezynfekcyjnym,
- g) ograniczyć do minimum kontakty bezpośrednie pomiędzy kadrą i uczestnikami z różnych grup.

ROZDZIAŁ VIII

Obozy wędrowne

§ 14

Obozy wędrowne są organizowane w oparciu o odpowiadające sytuacji zalecenia wymienione w Rozdziałach I-VI, przy uwzględnieniu postanowień niniejszego rozdziału.

§ 15

1. Obozy wędrowne organizuje się lokalizując miejsca noclegu poza terenami zabudowanymi, najlepiej w lasach, nad jeziorami, unikając dużych pól namiotowych. Lokalizacja miejsca noclegu powinna umożliwiać kontakt telefoniczny z rodzicami opiekunami prawnymi uczestników obozu, lekarzem oraz umożliwiać dojazd, w szczególności straży pożarnej, karetki pogotowia ratunkowego. Korzystanie ze

schronisk, campingów, hosteli, baz i innych miejsc noclegowych odbywa się zgodnie z wytycznymi obowiązującymi poszczególne typy obiektów. W czasie obozu wędrownego w namiotach turystycznych mogą nocować maks. 3 osoby z jednej grupy/zastępu, przy wykorzystaniu tego samego namiotu w czasie całego obozu.

2. Rekomenduje się organizację wycieczek rowerowych, żeglarskich, kajakowych, pieszych, górskich itp. z daleka od skupisk ludzkich.
3. Należy ograniczać kontakt uczestników obozu z osobami z zewnątrz.
4. Organizator zapewnia odpowiednią liczbę środków higieny osobistej (maseczek, rękawiczek, osobistych płynów dezynfekcyjnych).
5. Zakupy wykonuje wyznaczona osoba, która stosuje wytyczne dla korzystania ze sklepów i przed kontaktem z grupą uczestników dokładnie myje ręce wodą z mydłem zgodnie z instrukcją i/lub przynajmniej dezynfekuje dłonie środkiem na bazie alkoholu (min. 60%), stosuje zakrywanie ust i nosa oraz zachowanie dystansu społecznego.
6. Zaleca się korzystanie z usług cateringowych lub gotowanie posiłków w ramach zastępów.

ROZDZIAŁ IX

Procedury zapobiegawcze: podejrzenie zakażenia koronawirusem u uczestnika, kierownika lub wychowawcy wypoczynku podczas obozu

§ 16

1. Kierownik obozu lub wskazana przez niego osoba w przypadku wystąpienia u uczestnika wypoczynku, kadry wypoczynku lub innego pracownika, niepokojących objawów sugerujących zakażenie koronawirusem, niezwłocznie odizoluje osobę w oddzielnym, namiocie / miejscu oraz skontaktuje się telefonicznie z lekarzem, ze stacją sanitarno-epidemiologiczną, oddziałem zakaźnym, a w razie pogarszania się stanu zdrowia zadzwoni pod nr 999 lub 112 i poinformuje o możliwości zakażenia koronawirusem.
2. Zaleca się ustalenie miejsca, w którym ma przebywać osoba, u której wystąpiły niepokojące objawy sugerujące zakażenie koronawirusem, oraz przeprowadzenie dodatkowego sprzątnięcia.

3. Bezwzględnie należy zastosować się do zaleceń Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie dodatkowych działań i procedur związanych z zaistniałym przypadkiem.
4. Kadra wypoczynku, sprawująca opiekę nad uczestnikami wypoczynku, powinna zostać poinstruowana przez organizatora o procedurze postępowania w przypadku podejrzenia wystąpienia zakażenia koronawirusem na wypoczynku, w tym o konieczności powiadomienia stacji sanitarno-epidemiologicznej.
5. Kadra wypoczynku, sprawująca opiekę nad uczestnikami wypoczynku, jest zobowiązana powiadomić kierownika wypoczynku oraz rodzica/opiekuna prawnego dziecka o każdym niepokojącym symptomie zaobserwowanym u uczestnika wypoczynku.
6. Należy zabezpieczyć możliwość szybkiego uzupełniania kadry z kwalifikacjami w przypadku absencji z powodu choroby lub konieczności poddania się kwarantannie.
7. Zaleca się bieżące śledzenie informacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia, dostępnych na stronach <https://gis.gov.pl/> lub <https://www.gov.pl/web/koronawirus/>, a także obowiązujących przepisów prawa.

ROZDZIAŁ X

Postanowienia końcowe

§ 17

1. Zaleca się, aby z zasadami zawartymi w niniejszym aneksie do instrukcji zapoznać przed rozpoczęciem obozu rodziców, prawnych opiekunów uczestników obozu oraz pełnoletnich uczestników obozu.
2. Zaleca się, aby kadra obozu potwierdziła własnoręcznym podpisem zapoznanie się z niniejszym aneksem do instrukcji.
3. Postanowienia niniejszego aneksu obowiązują na obszarze i w okresie obowiązywania stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19.

GLÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

Załączniki - Instrukcje:

a) mycia rąk

<https://gis.gov.pl/zdrowie/zasady-prawidlowego-mycia-rak/>

b) dezynfekcji rąk

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-skutecznie-dezynfekowac-rece/>

c) prawidłowego zdejmowania maseczki

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-maseczke/>

d) prawidłowego zdejmowania rękawiczek

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/koronawirus-jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-rekawice/>